

Ειδικό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (Ε.Ε.Π.) στην Ιστορία (πρότυπο παράδειγμα Ιστορίας Α΄ Γυμνασίου «Το κράτος της Μακεδονίας» σχολικό βιβλίο, σελ. 96)

Η ΑΝΑΤΥΧΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

1. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Οι Μακεδόνες δεν απομονώθηκαν

Οι Μακεδόνες για πολλά χρόνια έζησαν απομονωμένοι στο βόρειο τμήμα της χώρας. Πιστοί στις παραδοσιακές τους συνήθειες διατήρησαν το θεσμό της βασιλείας. Τα παράλια της Μακεδονίας είχαν αποικιστεί από τους νότιους Έλληνες, οι οποίοι σταδιακά ανέπτυξαν εμπορικές σχέσεις με τους κατοίκους του εσωτερικού της περιοχής.

Ιωνικό κιονόκρανο από ναό στην περιοχή της αρχαίας Θέρμης, στο κέντρο της σημερινής Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη, Αρχαιολογικό Μουσείο). Οι Μακεδόνες βρίσκονται σε στενή πολιτισμική σχέση με τις πόλεις της νότιας Ελλάδας.

Οι Μακεδόνες, αναγκασμένοι να αποκρούουν επιθετικές ενέργειες των γειτόνων τους, Ιλλυριών και Παιονίων, απέκτησαν χωρίς πολεμική πείρα, γεγονός που απέβη καθοριστικό για τον τρόπο ζωής τους. Η απόκρουση των επιδρομών αυτών είχε αναμφισβήτητα θετική επίδραση στο βίο των νότιων Ελλήνων.

Η επαφή με τους άλλους Έλληνες

Οι σχέσεις των Μακεδόνων με τους νότιους Έλληνες έγιναν στενότερες μετά την απόκρουση του περσικού κινδύνου. Οι Αθηναίοι την περίοδο αυτή κάνουν αποκλειστική εισαγωγή ξυλείας από τη Μακεδονία, ύλη απαραίτητη για τη ναυπηγική.

Ο Αλέξανδρος Α΄

Σημαντική ήταν η συμβολή του **Αλέξανδρου Α΄** (495-450 π.Χ.) στην αναδιοργάνωση του κράτους. Είναι γνωστό, εξάλλου, ότι ο ίδιος έλαβε μέρος στους Ολυμπιακούς αγώνες. Είναι αυτός που, ακολουθώντας αναγκαστικά τους Πέρσες, την παραμονή της μάχης των Πλαταιών πλησίασε το ελληνικό στράτευμα και ανακόλλησε στους αρχηγούς την απόφαση του Μαρδονίου για την επικείμενη σύγκρουση. Αργότερα, στην προσπάθειά του να επεκτείνει τη δράση του πέραν της Μακεδονίας, οργάνωσε το πεζικό και το ιππικό των Μακεδόνων και πέτυχε τη διεύρυνση των ορίων του κράτους του.

Η ίδρυση του Αρχελαίου

Πρωτεύουσα του κράτους ήταν οι **Αιγές** έως τις αρχές του 4ου αιώνα π.Χ., οπότε ο βασιλιάς **Αρχελαός** (413-399 π.Χ.) μετέφερε την έδρα του στην **Πέλλα**. Οι Αιγές διατήρησαν τη σπουδαιότητά τους, αφού εκεί ενταφιάζονταν, κατά παράδοση, οι βασιλείς.

Στα χρόνια της βασιλείας του Αρχελαίου η Μακεδονία σημείωσε μεγάλη ανάπτυξη. Η ήττα των Αθηναίων στην Σικελία του επέτρεψε να ανακτήσει τμήματα της περιοχής, που είχαν αποσπάσει παλιότερα οι Αθηναίοι. Το **Δίο**, το ιερό κέντρο των Μακεδόνων, απέβη μια δεύτερη Ολυμπία. Εκεί συγκεντρώνονταν οι Μακεδόνες για να τιμήσουν τους Ολύμπιους θεούς, προπάντων τον Δία, από τον οποίο έλαβε και το όνομά της η πόλη. Στην αυλή του Αρχελαίου συγκεντρώθηκαν σπουδαίοι πνευματικοί άνθρωποι της εποχής, ανάμεσα στους οποίους και ο Ευριπίδης.

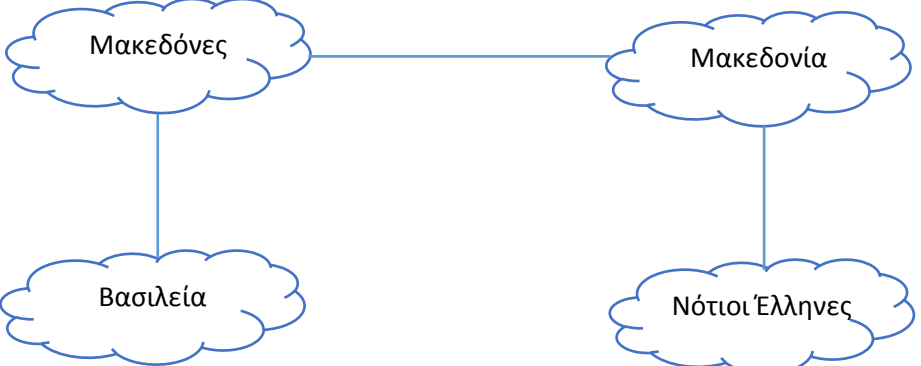
Το θάνατο του Αρχελαίου ακολούθησε για πολλά χρόνια ανασφάλεια και αβεβαιότητα ως τη στιγμή που την εξουσία πήρε στα χέρια του ο Φίλιππος Β΄.

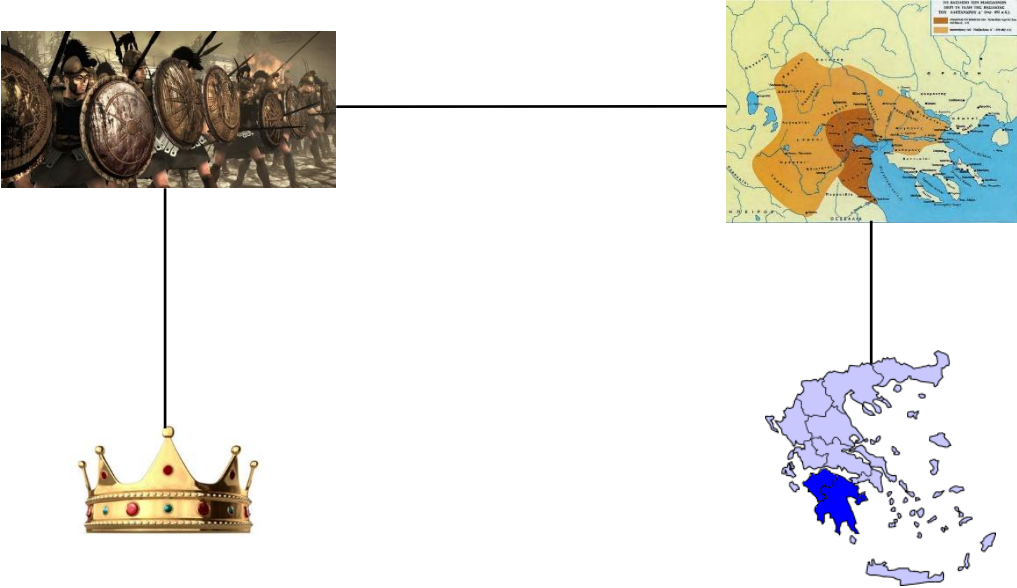
Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΕΛΑΟΥ

Οι Μακεδόνες, οι οποίοι δεν είχαν αρκετή δύναμη για να αντισταθούν σε τόσο μεγάλο στρατό, αποτραπήχτηκαν στα δυσπρόσιτα μέρη και στις τειχομημένες πολιτείες τους. Δεν ήταν πολλές τότε, αλλά αργότερα ο Αρχελαός του Περδίκκα, όταν έγινε βασιλιάς έχτισε τα όσα σήμερα υπάρχουν φρούρια και χάραξε ίσιους δρόμους. Οργάνωσε και την πολεμική μηχανή του κράτους, δηλαδή ιππικό, όπλα και άλλα εφόδια, καλύτερα από τους οκτώ προκατόχους του.

Θουκυδίδης Β 100, μτφ. Αγγ. Βιάχου

Βήμα 1 ^ο	Ο μαθητής αναγιγνώσκει τον τίτλο της ενότητας και υπογραμμίζει την βασική έννοια π.χ. «Μακεδονία».
Βήμα 2 ^ο	Ο μαθητής αναζητά την Μακεδονία στον χάρτη.
Βήμα 3 ^ο	Ο μαθητής αναγιγνώσκει προσεκτικά, φωναχτά ή πραγματοποιώντας εσωτερική ανάγνωση όλη την ενότητα προκειμένου ν' αποκτήσει μια γενική αντίληψη των γραφομένων (η ανάγνωση πραγματοποιείται από τον μαθητή ή, εάν δεν είναι εφικτό από όποιον συνδράμει τον μαθητή στην μελέτη του). Ερμηνεύονται οι άγνωστες λέξεις/όροι του κειμένου. π.χ. αναδιοργανώνω: μεταρρυθμίζω βελτιώνω
Βήμα 4 ^ο	Ο μαθητής μελετά προσεκτικά πολύ μικρό κειμενικό τμήμα (περίοδο ή παράγραφο ανάλογα με τις δυσκολίες του μαθητή). Εάν η περίοδος περιλαμβάνει μακρό υποτακτικό λόγο ή είναι δυσνόητη για τον μαθητή πραγματοποιείται απλοποίηση αυτού, τρέποντας τις δευτερεύουσες προτάσεις - όσες είναι δυνατό - σε κύριες. Ο μαθητής βοηθείται στην αποκωδικοποίηση των δευτερευουσών, εάν του τεθούν αντίστοιχες με το είδος της δευτερεύουσας πρότασης ερωτήσεις (ποιος, που, πότε, γιατί, για ποιον σκοπό κ.α.) π.χ. 6 ^η παράγραφος «Εκεί συγκεντρώνονταν ... η πόλη»: → Εκεί οι Μακεδόνες τιμούσαν τους Ολύμπιους θεούς. → Η πόλη λέγεται Δίο από τον Δία.
Βήμα 5 ^ο	Πραγματοποιείται εντοπισμός της/των βασικής/ών πληροφορίας/ών αυτής. (λέξη «κλειδί», «κλειδιά» και υπογράμμιση με τον μαρκαδόρο) π.χ. 1 ^η παράγραφος «Μακεδόνες», «Βόρειο τμήμα», «βασιλείας», «παραλία», «νότιους Έλληνες»

Βήμα 6 ^ο	<p>Διατύπωση πολύ σύντομων, περιεκτικών θεματικών προτάσεων - μια για κάθε περίοδο - που θα επικεντρώνονται στην/στις βασική/ές πληροφορία/ες της περιόδου.</p> <p>π.χ. 1^η παράγραφο – Οι Μακεδόνες κατοικούν στο βόρειο τμήμα της Μακεδονίας.</p> <ul style="list-style-type: none">– Το πολίτευμά τους ήταν η βασιλεία.– Τα παράλια της Μακεδονίας κατοικούνταν από Έλληνες της Νοτίου Ελλάδας.
Βήμα 7 ^ο	<p>Ο εκπαιδευτικός ή όποιος συνδράμει τον μαθητή στην μελέτη προχωρά στο σχεδιασμό κλαδικού διαγράμματος, ζητώντας από τον μαθητή να παραθέτει ολοκληρωμένες τις πληροφορίες παρωθώντας τον ταυτόχρονα να χρησιμοποιήσει τις κατάλληλες διαρθρωτικές/συνδετικές λέξεις ή εκφράσεις.</p> <p>π.χ.</p> <pre>graph TD; A(Μακεδόνες) --- B(Μακεδονία); A --- C(Βασιλεία); B --- D(Νότιοι Έλληνες)</pre> <p>Δηλ. Οι Μακεδόνες κατοικούν στο βόρειο τμήμα της Μακεδονίας και έχουν βασιλικό πολίτευμα. Επιπλέον στα παράλια της Μακεδονίας κατοικούν Έλληνες της Νοτίου Ελλάδας.</p> <p>Εάν κριθεί απαραίτητο πραγματοποιείται εμπλουτισμός των θεματικών προτάσεων με οπτικό υλικό.</p>

	
Βήμα 8 ^ο	Υποβολή ερωτήσεων κλειστού τύπου στον μαθητή (πολλαπλής επιλογής, ναι ☐ όχι ☐ κ.α.) Με τον ίδιο τρόπο πραγματοποιείται η πραγμάτευση όλη της υπόλοιπης ενότητας.